

do jezera s prehodom okolu 1000 čevljev širine izključivši 28 milj višje pragove Tora, in z globočino 28 do 130 čevljev.

Strugo reke bode treba očistiti na srednjo globino  $4\frac{1}{2}$  čevlje v dolgosti 28 milj nad pragovi Tora. S tem očiščenjem bode prekop na dnu 125 čevljev širok in na vrhu pa od 500 do 1000 čevljev. Na treh krajih bode treba uravnati strugo, ker reka dela prevelike ovinke za plovljenje.

Da se dobi plovni kanal 30 čevljev globokosti, bodo morali očistiti Nikaraguiško jezero v dolgosti 14 milj od vzhodnega brega za srednjo globino 10 čevljev v mehkeem glinastem dnu. Jezero ima podolgasto okroglo obliko in je 110 milj dolgo in 45 milj široko, in pa v sredi povprek 130 do 150 milj široko. Od San Karlosa, kjer teče reka San Juan iz jezera do ustja rečice Lažasa, kjer prekop pojde z jezera proti Tihem morju, je jezero dolgo  $56\frac{1}{2}$  milje. Zapadni del jezera obstoji iz gorskega kamena in voda je plitva na 1400 čevljev od ustja prekopa. Treba bode poglobiti tukaj reko.

Zapadni del začenja se pri jezeru in drži do Tihega morja 1704 milje daleč.  $11\frac{1}{2}$  milje pojde prekop po umetnem preseku in  $5\frac{1}{2}$  milje pa po krnici Tola. Umetni presek, ki ima zvezati jezero s to krnico, ima 9 milj dolgosti, in najglobokejši njegov del, ki preseče greben vodnega razdela mej jezerom in Tihim morjem, bode 43 čevljev globok in 153 čevljev nad morsko gladino in bode najvišja točka nikaraguiškega prokopa.  $1\frac{1}{2}$  milje od jezera bode dno prekopa široko 120, površina pa 210 čevljev. Potem bode v dolgosti petih milj, kjer bode najglobokejši presek, dno široko 80 čevljev. Prisedši in preseka, bode šel prekop po strugi reke Pio Grande, s širokostjo 80 čevljev v dnu in 184 čevljev na vrhu. Krnica Talo bode  $5\frac{1}{3}$  milje dolga in  $4\frac{1}{2}$  milje ne bode treba nobenega dela, in jez La Flor bode 1800 čevljev dolg in 70 čevljev širok in bode poplavlil 40 akrov travnikov in gozdov. Srednja širina krnice bode okolo milje in globočine 30 do 70 čevljev. Mej krnico Talo in Tihim morjem bosta zapori št. 4 in 5 s strmcem  $42\frac{1}{2}$  čevljev vsaka in zapora št. 6 s morski plimi primernim strmcem, od tod bode  $1\frac{1}{2}$  miljo z morsko površino in s 120 čevlji širine v dnu in 280 čevlji širine na vrhu, tako bode le podaljšanje pristanišča, ki se še le zgradi. Misli se zgraditi mol 900 milj dolg na jedni in 825 milj dolg na drugi strani in tako se vzame morja okolu 100 akrov za pristanišče, ki bode v zvezi z delom kanala do zapore št. 6 popolnoma zadoščalo za bližnjo prihodnost.

(Dalje sledi.)

## Novice.

— Okrajna učiteljska konferencija slovenskih in nemško-slovenskih ljudskih šol v Ljubljani, bode dne 13. julija ob 9. uri dopoldne v poslopji I. mestne deške petrazrednice v Poljskih ulicah.

— Redni občni zbor »Glasbene Matice« bo v soboto dne 13. julija t. l. ob 6. uri zvečer v prostorih ljubljanske čitalnice.

— Slovensko planinsko društvo priredi dne 7. julija t. l. izlet na Sv. Višarje. Odhod iz Ljubljane z opolnočnim vlakom, povratek ob 9. uri zvečer.

— Družbi sv. Cirila in Metoda so od 10. apr. t. l. darovali: G. F. Stegnar, deželni poslanec, 1 bralni stroj, sl. podružnica v Mariboru 24. apr. 210 gld. 77 kr. in 6. jun. 60 gld.) (večje svote so podružnici izročili: prečast. g. stolni dekan L. Herg 10 gld., dr. H. Schmirmaul 5 gld., č. g. Josip Sigl, kapelan v Kamencah, 5 gld. i. t. d.); sl. „Izvanakademiška podružnica“ v Gradci po g. blagajniku Fr. Hrašovcu, c. kr. sodniku, 139 gld. 42 kr.; župnija Breznica na Gorenjskem pokroviteljine 108 gld. 63 kr.; župnija Kranjska gora pokroviteljine 100 gld.; „Neimenovanec“ iz Gorice 100 gld., sl. ženska podružnica v Gorici po denarničarici g. J. Dekleva 100 gld.; požrtvovalna sl. ženska podružnica v Sežani po blagajničarici Mariji Skrinarjevi zopet 50 gld.; g. Fr. Vertove v Velikih Zablah kot dedič pokojnega vč. g. Vinka Stubelja, vikarja v Gabrijah volilo 40 gld.; g. Olga Harinova, kot blagajničarica „Prve belokranjske podružnice v Črnomlju“, 35 gld. 39 kr.; v. č. g. Ražun v Celovcu 35 gld. 39 kr.; „Neznanec“ 35 gld.; sl. podružnica za Velikovec in okolico po vč. predmestnem župniku g. Fr. Treiberji 26 gld. 76 kr., nabranih na prvem svojem letošnjem zborovanju v Št. Jurju na Vinogradih; bl. g. Josipina Tolazi v Logateci 10 gld.; bl. g. Matilda Sebenikar v Rakeku v nabiralnik nabranih 10 gld.; sl. „Notranjska posojilnica“ v Postojini prispevek za l. 1895. v znesku 10 gld.; g. M. Vičič v Postojini v družbin nabiralnik nabranih 10 gld.; g. Avgust Družar v Kraju 10 gld.; gg. dr. de Franceschi in dr. Schiffrer v Novem Mestu 10 gld. mesto nagrobnega venca; sl. posojilnica v Žužemberku kot darilo za letošnje leto 10 gld.; g. Leopold Schwentner, knjigotizec v Brezicah, 10 gld. kot ustanovnik pri tamošnji naši podružnici; g. veletržec Kollman v Ljubljani v nabiralnik nabranih 8 gld.; gospica Ivanka Narobe iz Trzina v domačem nabiralniku nabranih 5 gld. g. dr. Vilfan v Radovljici 8 gld.; Mirko Gruden, sin g. davkarja v p. na Vrhniki, 7 gld. in sicer 5 gld. nabranih v nabiralnik v gostilni pri pošti na Vrhniki, 2 gld. pa pri g. Ivanu Majaronu v Borovnici; g. Fr. Kocelj 5 gld. 20 kr.; z Jesenic 5 gld.; vč. g. profesor I. Komlanec v Kočevji 4 gld. kot donesek nekaterih tamošnjih članov podružnice v Ribnici; vč. g. župnik Josip Škofle v Železnikih 4 gld. nabrane v družbin nabiralnik; g. J. Krajec v Novem Mestu 3 gld. 84 kr.; sl. načelnštvo ženske podružnice v Kameniku 3 gld. — 2 gld. 50 kr. je bilo v družbinem nabiralniku, 1 K je daroval g. J. Rode, — in g. Fr. Šlibar, — gostilničar v Seleh, 6 K, nabranih v tamošnji nabiralnik. — Prav iskreno se zahvaljujemo vsem naklonjenim dobrotnikom, ki so se nas spominjali zadnji čas. Družba letos potrebuje posebno izdatnih sredstev za zavode v Trstu in zidavo nove šole v Velikoveci. Iz mnogih krajev radi groznega potresa ne bo tako velike podpore, kot je bila navadno. Naj bi rodoljubi po drugih srečnejših krajih to nadomestiti blagovolili. Dosedanjim in prihodnjim dobrotnikom kličemo: „Bo g povrni!“

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— Vsesokolske slavnosti v Pragi dne 29. in 30. junija vdeležilo se je tudi 24 hrvatskih in 14 slovenskih Sokolov, katerim so se prirejale od strani Čehov najprisrčnejše ovacije. Vsesokolska slavnost je bila nekaj velikanskega. Poleg francoskih gimnastov in ameriških Sokolov je bilo pri slavnosti 18 čeških sokolskih žup s 312 društvi in blizu 8000 članov. Velikanskemu sprevedu na čelu je jezdilo 60 Sokolov, zastav je bilo 200 velikih in več stotin manjših in godb 15. Javne telovadbe se je vdeležilo 4000 Sokolov.

— Orodje gasilnega društva v Vipavi so slovesno blagoslovili dne 29. junija.

— **Kronski bankovci.** Načrti za nove bankovce po 50, 100, 500 in 1000 kron so že izdelani. Bankovci po 50 kron bodo približno tako veliki kot sedanji desetaki, potem bo pa vsaka vrsta nekoliko večja. Bankovci po 1000 kron bodo veliki, kot sedanji tisočaki.

— **Županom v Cerknici** je izvoljen g. Alojzij Pogachnik, posestnik in trgovec v Cerknici, predsednik krajnega šolskega sveta cerkniškega in c. kr. okrajnega šolskega sveta logaškega.

— **Vodovod v Logatcu** prično graditi prihodnji mesec in upajo, da bo dodelan prihodnjo pomlad. Napeljali bodo studenčno vodo izpod bližnjega Smolevca Logatec, ki je bil dosedaj zelo na slabem glede vode, bo z vodovodom močno pomagano.

— **Zavarovalnica zoper delavske nezgode v Trstu.** Dopolnilne volitve v predstojništvo zavarovalnice zoper delavske nezgode za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo više se dne 15. julija t. l. v Trstu in sicer volijo letos: II. kategorija (železnice, rudarstvo in fužinarstvo, obdelovanje kovin, stroji, orodje itd.); IV. kategorija (kamnje in prsti, stavbeni obrti) in VI. kategorija (papir, usnje, žagani in drugi les, tiskarne). Z ozirom na to, da je zavarovalnica velike važnosti za podjetnike in za delavce in je le pravično, da so v njej zastopniki iz vseh imenovanih kronovin, se pa iz neke strani dela na to, da pridobe samo Lahi gospodarstvo pri tem važnem zavodu, sestavil se je v Ljubljani posebni volilni odbor, ki vse volilce podjetnike in delavce vabi, da se najmnogobrojnejše in eleže volitve in jim v interesu ednotnega postopanja priporoča da se voli: V II. kategoriji kot zastopnik delodajalcev gospod Viljem Tönnies, solastnik tovarne na stroje v Ljubljani, kot zastopnik zavarovancev pa gospod Gustav Reiniger, c. in kr. višji mojster v arzenalu v Pulju; v IV. kategoriji kot zastopnik delodajalcev gospod Filip Supančič, stavbeni mojster v Ljubljani in kot zastopnik zavarovancev gospod Franc Kalmus poslovodja v tovarni za peči Avg. Drelse v Mjubljani; v VI. kategoriji kot zastopnik delodajalcev gospod Rudolf Mangold, zastopnik delniške družbe „Leykam — Josefthal“ in tovarnar v Trstu in kot zastopnik zavarovancev gosp. Karol Rüting, faktor tiskarne Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

— **Rezervisti iz okrajev prizadetih po potresu** (mesto Ljubljana in okraji ljubljanska okolica, Kamnik in Kranj) so oproščeni tudi jesenskih orožnih vaj. Zamujenih letošnjih spomladnih in jesenskih vaj tem rezervistom ne bode treba nadomestiti.

— **Prvi na Triglavu.** Prva sta letos dospela na vrh Triglava dne 24. junija t. l. ob spremstvu vodnikov dva Angleža. Kotline po Triglavu so napolnjene še vse s snegom in sicer po nekaterih krajih še več metrov na debelo; vendar gineva zdaj sneg kar vidno.

— **Ogenj** je uničil v Drskovčah pri Zagorji na Krasu dne 26. junija t. l. štirim gospodarjem vsa poslopja. Zgorelo je tudi 7 prašičev.

— **Uboj.** V neki gostilni v mestnem logu v Ljubljani je nastal dne 29. junija zvečer mej dvema koscema, bratoma Prestopnik iz Lesnega brda in konjederčevimi hlapci prepir, ki je končal s tem, da je eden koscev odbil hlapcu Sitarju s koso roko, ranjencu je odtekla kri in je umrl.

## Nova teorija o potresih.

Profesor na češki politehniko v Pragi K. N. Zenger izdal je l. 1885. knjigo „Die Meteorologie der Sonne und ihres Planetensystems“, v kateri je na podlagi dvanajstletnega svojega opazovanja postavil hipotezo, da so vse prikazni, ki prouzročujejo silna porušenja na naši zemlji kakor: nevihte, motenje magnetnice,

severne zarje, visoke plime, potresi in ognjeni izbruhi v najtesnejši zvezi z dogodki na solncu. V omenjenih dvanajstih letih fotografoval je profesor Zenger solnce vsak dan — mnogokrat tudi po večkrat na dan — in te fotografije so po njegovi trditvi najboljši dokaz za njegovo hipotezo; kajti takrat, ko je na solncu bilo največ peg, bakelj in protuberancij, godila so se največja porušenja na zemlji. Mnenje profesorja Zengerja potrdil je tudi francoski učenjak Marchand v obširnih, na opazovanja observatorija Šentmaverskega pri Parizu naslanjajočih se razpravah, katere je ravnatelj Mascart v januariju 1887. l. predložil akademiji znanostij v Parizu.

Profesor Zenger je le tej akademiji že dne 29. aprila t. l. poslal pod naslovom: „La catastrophe de Laibach, 14. avril 1895“ razpravo o ljubljanskem potresu. Izvedši to, prosil je poslanec g. Ivan Hribar o tem potresu malo razpravo, ker je bil prepričan, da bode njegova teorija brezdvoybeno zanimala inteligentni del ljubljanskega prebivalstva, kakor so se z zanimanjem čitale razprave o ostalih treh potresnih teorijah. Gospod profesor bil je tako prijazen, da mu je ustregel v obširnejšem pismu. Gos. Hribar je potem priobčil to razpravo v „Slov. Narodu“, po katerem je mi priobčimo.

### Električni toki — uzroki potresov.

Znano je, da skupine meteoritov perijodično, t. j. v gotovi letni dobi prehajajo zračni krog naše zemlje ali pa se mu vsaj približujejo. Ta nebeška telesa pa se gibljejo po kometarnih potih, v podolžnih elipsah okolo solnca, katere so tudi pota nekaterih dobrih znanih kometov. Mogoče je tedaj naprej določiti, kdaj se bode nahajala zemlja bliže teh potov ali jih bode celo prerezala. Tedaj pa padajo vsled zemeljske privlačnosti pritegnjena telesa kot zvezdni utrinki ali meteoriti na našo zemljo svetlo žareč in pogostoma močne poke v zraku prouzročujoč.

Dokazano je, da so te svetlobne prikazni električne in ne samo prouzročene vsled ogretja z veliko hitrostjo (do 120 kilometrov za sekundo) v ozračju padajočih teles. Spektralna analiza kaže iste prikazni, kakor jih nahajamo, če analizujemo s prizmo električno luč. Ta telesa prihajajo k nam iz interplanetarnega prostora, v katerem je čisto druga napetost ali kjer ima elektrika drug potencial, kakor na naši zemlji. Zato nastajajo mej njimi, kadar se dotaknejo gorenjih plastij našega zraka, silne električne sprožitve, vsled česar svetijo najbolje, ko prihajajo v zrak, izgubljajo pa svetlobe, ugašajoč z rudečim žarom, ko se približujejo trdni površini naše zemlje in ko se ob njo zadevajo. Ta telesa potujejo tedaj v sklenjenih eliptičnih potih ravno tako, kakor premičnice in kakor naša zemlja okolo solnca, napravljajoč okolo solnca eliptični pas, kateri na gotovem kraju prerazvaja zemeljsko pot. V interplanetarnem prostoru je jako nizka temperatura, po Pouilletu nižja ko 400° C